

Material bibliotecă

Producătorul

Producătorul este agentul economic ce apare ca purtător al ofertei pe piața bunurilor și serviciilor sau pe piața factorilor de producție. După ce hotărăște natura activității sale (*ce să producă*), ofertantul încearcă să studieze piața (*cât să producă*), modalitățile de obținere a rezultatelor (*cum să producă*) și să identifice potențialii consumatori (*pentru cine să producă*).

Producția este activitatea depusă de oameni cu scopul de a transforma resursele disponibile, corespunzător nevoilor lor, urmărind crearea de bunuri și servicii menite a intra în consum, în vederea satisfacerii diferitelor categorii de nevoi.

Producția include:

- Producția de **bunuri de consum** - alimente, îmbrăcăminte, case, frigidere, etc.
- Producția de **bunuri de capital** - utilaje, instalații, hale.

Distingem între trei sectoare de producție:

- **Sectorul primar** care cuprinde: agricultura, industria extractivă, silvicultura, pescuitul, etc.
- **Sectorul secundar** în care are loc prelucrarea produselor primare și care include: construcțiile, industria prelucrătoare.
- **Sectorul terțiar** care include prestările de servicii.

Activitatea de creare a bunurilor economice are loc într-o firmă sau întreprindere.

Firma (întreprinderea) este o unitate economică producătoare care are un anumit specific de activitate, un mod propriu de organizare și capacitatea de a produce bunuri și servicii.

Activitatea firmei se desfășoară concomitent în două direcții:

- Cumpărări de factori de producție (flux real de intrare);
- Vânzarea bunurilor economice produse (flux real de ieșire)

În sens invers, se derulează fluxurile monetare.

Obiectivele producătorului sunt:

1. **maximizarea profitului**
2. **maximizarea producției** la un cost determinat
3. **creșterea numărului de cumpărători**
4. **deținerea unei poziții mai bune pe piață**
5. **păstrarea independenței financiare**

Factorii de producție reprezintă totalitatea elementelor care participă la producerea de bunuri și servicii.

Factorii de producție sunt: **munca, natura, capitalul, neofactorii** (progresul tehnic, informația).

Exemple: 1. un fermier – pământ, tractoare, semințe, îngrășăminte, muncitori agricoli.

2. o brutărie - clădire, malaxor, cuptor, făină, drojdie, apă, sare, brutari.

Factorii de producție sunt resursele economice atrase și consumate în procesul de producție. Factorii de producție sunt **organic legați de resurse**. Legătura factori de producție – resurse are caracter ciclic, de repetabilitate, dar pe un plan superior, asigurând progresul economic și social.

Folosirea factorilor de producție poate fi analizată **cantitativ** și **calitativ**. Analiza permite evidențierea aspectului care a stat la baza dezvoltării producției de bunuri și servicii. Distingem între:

- **Dezvoltarea economică de tip extensiv** - producția crește prin atragerea unei cantități suplimentare de aceeași calitate.
- **Dezvoltarea de tip intensiv** - producția crește prin folosirea mai eficientă a factorilor de producție existenți sau prin antrenarea în procesul de producție a unor factori superiori calitativ.

Munca privită ca factor de producție reprezintă totalitatea resurselor umane (fizice și intelectuale) care sunt antrenate în activități economice.

Munca este factorul **activ** și **determinant** al producției.

Asigurarea cu factorul muncă ridică o problemă de ordin **cantitativ** și alta de ordin **calitativ**.

Latura cantitativă este legată de:

- Existența **resurselor de muncă** în societate

Principalele categorii, privind populația ca resursă de muncă, sunt:

1. **populația aptă de muncă** - capabilă să desfășoare o activitate și care are vârsta între 16-65 ani.
  2. **populația ocupată** - persoanele care desfășoară o activitate ca salariați și cei care lucrează pe cont propriu.
- **Durata muncii** - numărul de ore lucrate pe săptămână, conform legislației în vigoare.

Latura calitativă a muncii este pusă în evidență de nivelul de pregătire profesională, de volumul de cunoștințe generale, tehnico-științifice. Calitatea se reflectă în **gradul de calificare**. Munca înalt calificată adaugă mai multă valoare produselor și are ca efect creșterea **rodniciei muncii**.

Natura reprezintă elementul de bază care asigură suportul material al oricărei activități economice, condiționând nemijlocit desfășurarea acesteia.

Natura ca factor de producție cuprinde:

- **Pământul** - este suportul material al activităților, este baza producției agricole și alimentare;
- **Resursele de apă** - au o funcție vitală atât pentru viața biologică, cât și pentru funcționarea economiei;

- **Resursele minerale** - constituie principala sursă de materii prime și energie.

Pământul - ca factor de producție:

- Este cel mai **important factor natural**;
- Din punct de vedere economic, **include și apa**;
- La fel ca **munca** este un **factor primar**;
- Este o resursă **limitată**;
- Este **regenerabil**;
- Poate fi **folosit mai eficient** în combinație cu alți factori;
- În utilizarea sa intensivă se impun **exigențe ecologice**.

Capitalul – ca factor de producție – reprezintă totalitatea bunurilor economice produse și utilizate în producție și/sau distribuția și comercializarea de bunuri și servicii.

Capitalul este un factor de producție **derivat**, el provine din procese de producție anterioare. Sunt bunuri de capital numai cele care sunt destinate producției, de aceea se mai numesc și **capital tehnic (Kt)**.

Capitalul real, după modul în care participă la activitatea economică, cum se consumă și se înlocuiește, poate fi:

- **Capital fix (Kf)** - acea parte a capitalului tehnic care participă la mai multe cicluri de producție, se consumă și se înlocuiește periodic, după mai mulți ani de utilizare. Ex.: mașini, utilaje, clădiri, tehnica de calcul, licențe.
- **Capitalul circulant (Kc)** reprezintă acea parte a capitalului tehnic care participă la un singur ciclu de producție, transmitându-și integral valoarea în noul produs în cadrul aceluiași ciclu de producție. Ex.: materii prime, materiale, energie, apă, combustibil, etc.

$$\mathbf{Kt = Kf + Kc}$$

Procesul de consumare treptată a capitalului fix poartă numele de **uzură**.

Uzura poate fi:

- **fizică** - constând în deprecierea treptată a mașinilor, instalațiilor și clădirilor, a capitalului fix în general, ca urmare a folosirii în activitatea economică și/sau acțiunii factorilor naturali (ploaie, vânt, soare)
- **morală** - se datorează apariției pe piață a unor elemente de capital fix cu performanțe superioare celor aflate în funcțiune sau în situația în care aceleași elemente se găsesc pe piață, la un preț mai mic. Uzura morală apare ca urmare a progresului tehnic care favorizează apariția pe piață a unor elemente de capital tehnic mai performante sau/și mai ieftine.

Recuperarea valorii capitalului fix se face treptat prin **amortizare**.

Amortizarea reprezintă procesul economic de recuperare treptată a cheltuielilor făcute cu capitalul fix.

Amortizarea se calculează conform formulei :

$$\mathbf{A=Kf/n,}$$

unde: A = amortizare

Kf = valoarea capitalului fix

N = numărul de ani

Folosind această formulă, vom obține valoarea amortizării pentru întreaga producție obținută într-un an.

Amortizarea pe unitate de produs se calculează după formula:

$$\mathbf{A/buc.=A/Q,}$$

unde Q = producția

Rata amortizării se calculează ca un raport între valoarea amortizării anuale și valoarea capitalului fix:

$$\mathbf{Ra = A/Kfx 100}$$